

Брюксел, 23.1.2013
COM(2013) 13 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Последваща оценка на събитието „Европейски столици на културата“ за 2011 г.
(Галин и Турку)**

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Последваща оценка на събитието „Европейски столици на културата“ за 2011 г. (Талин и Турку)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад се представя на основание член 12 от Решение 1622/2006/ЕО от 24 октомври 2006 г. за установяване на действията на Общността за събитието „Европейска столица на културата“ за годините 2007—2019¹, в което се посочва, че „всяка година Комисията осигурява външно и независимо оценяване на резултатите от завършилото през предишната година събитие „Европейска столица на културата“ в съответствие с целите и критериите на мярката, формулирани в настоящото решение. Комисията представя доклад относно тази оценка на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите до края на годината, следваща събитието „Европейска столица на културата“.

В настоящия доклад е изложена позицията на Комисията относно основните заключения и препоръки на външната оценка на събитието „Европейска столица на културата“ за 2011 г., която може да бъде намерена на следния уебсайт:

http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/capitals/evaluation-commissioned-by-the-eu_en.htm

Във външната оценка първоначално бяха оценени поотделно двете европейски столици на културата (наричани по-долу „ЕСК“) Талин и Турку. След това констатациите бяха сравнени и се стигна до заключения относно двата града и действията по отношение на инициативата ЕСК.

2. КОНТЕКСТ НА ИНИЦИАТИВАТА

2.1. Действия на ЕС във връзка със събитието „Европейска столица на културата“

Първоначалният вариант на събитието „Европейски град на културата“ стартира на междуправителствено равнище през 1985 г.² Въз основа на този опит с Решение 1419/1999/ЕО бяха установени действия на Общността за събитието

¹ Решение 1622/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 2006 г. за установяване на действията на Общността „Европейска столица на културата“ за годините 2007—2019 (ОВ L 304, 3.11.2006 г., стр. 1).

² Титлата „Европейска столица на културата“ е предназначена да допринася за сближаването на европейските граждани. Вж. Резолюция на министрите на културата от 13 юни 1985 г. във връзка с ежегодното организиране на „Европейски град на културата“.

„Европейска столица на културата“ за годините от 2005 до 2019.³ Бе установен хронологичен ред на държавите членки за всяка година във връзка с правото им да бъдат домакини на събитието. От държавите, получили правото да бъдат домакини на събитието за дадена година, се очакваше да предложат градове и да представят заявленията си за кандидатстване, включващи тяхната културна програма за годината, пред комисията за подбор на европейско равнище, която препоръчваше избирането им на Европейската комисия. Съветът на министрите избраше официално ЕСК.

На 1 януари 2007 г. Решение 1419/1999/ЕО бе заменено с Решение 1622/2006/ЕО, с което бяха конкретизирани целите на действието и бяха въведени подбор на национално равнище и процедура на мониторинг на два етапа, приложими за избора на ЕСК от 2013 г. нататък. С новото решение се въведеха заседания за мониторинг след избора, в края на които комисията за подбор отправя препоръка на столиците да бъде връчена награда „Мелина Меркури“, при условие че избраните градове отговарят на критериите, установени с Решение 1622/2006/ЕО, и че са изпълнили препоръките на комисията за подбор и мониторинг. Финансовата подкрепа от ЕС се предоставя по програма „Култура“ на ЕС. За периода 2007—2013 г. ЕС осигурява максимум 1,5 млн. EUR годишно за всяка ЕСК. От 2010 г. нататък избраните градове са подложени на мониторингова фаза, както е определено в Решение 1622/2006/ЕО.

2.2. Европейски столици на културата за 2011 г.

Естония и Финландия получиха правото да бъдат домакини на ЕСК за 2011 г. въз основа на решението от 2006 г., като за подбора и определянето бяха приложени временните разпоредби, посочени в член 14 от същото решение.

Освен това в решението от 2006 г. изрично се посочва, че по отношение на лауреатите от 2010, 2011 и 2012 г. се прилагат посочените в решението от 1999 г. критерии, свързани с културните програми, освен ако градовете не предпочетат да изградят програмите си въз основа на критериите, посочени в решението от 2006 г. При все това съфинансирането и мониторингът на ЕСК за 2011 и 2012 г. ще се извършват съгласно новите процедури, установени в решението от 2006 г.

С решението от 2006 г. се въвежда по-специално нов механизъм на ЕС за финансиране за ЕСК под формата на наградата „Мелина Меркури“, която се връчва на избраните градове преди началото на годината въз основа на докладите, предоставени от комисията за подбор. Наградата бе връчена за първи път на лауреатите от 2010 г., а впоследствие — на тези от 2011 г.

Подборът бе извършен през 2007 г. Във Финландия бе проведен национален конкурс, в който освен Турку взеха участие и градовете Jyväskylä, Lahti, Mänttä, Oulu, Rovaniemi и Tampere. В Естония националният конкурс протече на два етапа; в първия тур, състоял се през 2005 г., взеха участие градовете Haapsalu, Pärnu, Rakvere, Талин и Tartu. Талин и Tartu бяха поканени за втори тур, в който крайната победа бе присъдена на Талин. Правителствата на Финландия и Естония предложиха градовете Турку и Талин на европейската изборна комисия. Впоследствие комисията публикува доклад, в който Турку (Финландия) и Талин (Естония) бяха одобрени за лауреати за 2011 г. и в който се

³ Решение 1419/1999/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 май 1999 г. за установяване на действията на Общността за събитието „Европейска столица на културата“ за годините от 2005 до 2019 (ОВ L 166, 1.7.1999 г., стр. 1). Решение, изменено с Решение 649/2005/ЕО (ОВ L 117, 4.5.2005 г., стр. 20).

съдържаха препоръки към тях за постигане на предложените цели. През 2007 г. Съветът на министрите официално предостави титлата на препоръчаните градове въз основа на препоръка на Комисията.

3. ВЪНШНА ОЦЕНКА

3.1. Параметри на оценката

Комисията повери на ECORYS UK Ltd. задачата да проведе външната оценка⁴ на ЕСК за 2011 г. Целта бе да се преценят целесъобразността, ефикасността, ефективността и вероятните устойчивост и принос на тези ЕСК на фона на целите на инициативата и на целите, заложи от самите ЕСК в заявленията им за кандидатстване и по време на фазата на изпълнение. В оценката също така бяха разгледани целесъобразността, ефикасността, ефективността и устойчивостта на инициативата ЕСК като цяло.

3.2. Методология

Най-напред двата града бяха оценени индивидуално, след което бяха изготвени заключения за всеки от тях. Оценяването се основаваше на анализ на вторични данни и събиране и анализ на първични данни. В анализа на вторичните данни бе включен анализ на информацията от заявленията за кандидатстване на ЕСК; проучвания и доклади, поръчани от ЕСК, програми на събития, рекламни материали и уебсайтове статистически и количествени данни, предоставени от ЕСК. Първичните данни се основаваха предимно на проведените допитвания и на събеседванията с отговорни екипи и заинтересовани страни във всеки град по време на двете посещения, както и посредством телефонни интервюта. В допълнение организаторите на проектите за ЕСК бяха поканени да дадат своя принос към проучването, като вземат участие в онлайн допитване. В рамките на сравнителен преглед и метаоценка бяха взети под внимание изводите, направени за Талин и Турку в качеството им на ЕСК, бяха сравнени и съпоставени използваните подходи и бе проверено качеството на проучването. Заключениета и препоръките по отношение на изпълнението на инициативата ЕСК като цяло се основават на прегледа на двете ЕСК за 2011 г.

3.3. Констатации на оценителя

3.3.1. Целесъобразност на инициативата

При оценката бе отчетено, че изпълнението на инициативата е в съответствие с член 167 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Критериите за подбор, изложени в решения № 1419/1999/ЕО и 1622/2006/ЕО, гарантираха, че културните програми на градовете лауреати са в съответствие с член 167, въпреки че критериите дават на всяка ЕСК свобода да тълкува целите на Договора по свой собствен начин. В оценката бе счетено, че инициативата ЕСК продължава да съответства на целите на ЕС и че тя допълва други инициативи на ЕС в областта на културата, младежта, гражданските дейности, образованието и обучението и регионалното развитие.

⁴ Последваща оценка на европейските столици на културата за 2011 г., окончателен доклад до Европейската комисия, (http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/culture/2012/ecocreport_en.pdf), изготвен под формата на рамков договор за предоставяне на услуги № ЕАС/50/2009 относно извършване на оценка, услуги, свързани с извършване на оценка, и подкрепа за оценка на въздействието

В преамбюла на решението от 1999 г. за първи път изрично се споменава развитието на културата и туризма, както и необходимостта от мобилизиране за участие на големи групи от населението. Това по-късно е затвърдено с решението от 2006 г. посредством включването на ясно формулирани критерии във връзка с „насърчаването на участието на гражданите“ и „дългосрочното развитие“. Много ЕСК направиха дори повече, поставяйки си ясни социални или икономически цели, или такива в областта на туризма. Нарастващото значение на тези цели бе придружено от дебат за това доколко на културата следва да бъде оказвана подкрепа заради собствената ѝ вътрешна стойност и доколко — заради способността ѝ да носи осезаема и количествено измерима възвращаемост на инвестициите.

3.3.2. Целесъобразност на ЕСК за 2011 г.

В оценката бе проучена мотивацията на градовете, представили своите кандидатури за ЕСК, както и степента, в която техните цели съответстват на целите на инициативата и на тези, съдържащи се в член 167. Разгледани бяха също така процесът на превръщане на началната мотивация на градовете лауреати за 2011 г. в набор от цели и промените, настъпили по отношение на тези цели на етапа на разработка. И двете ЕСК са възприели целите на инициативата и са ги адаптирали в зависимост от своите специфични условия и приоритети. Също така двете ЕСК са планирали разнообразни културни програми и съпътстващи дейности (например съобщения, доброволчески инициативи и др.) в подкрепа на целите на равнище ЕС за „развиване на културни дейности“, „насърчаване на европейското измерение на културата и чрез култура“ и „социално и икономическо развитие чрез култура“.

3.3.3. Ефикасност на управлението

В оценката бе разгледана ефикасността на управлението на ЕСК, включително техните модели на организация, процесите на подбор и провеждане на културни дейности и прояви, популяризирането и рекламирането, както и начините за набиране на средства за финансиране.

Подобно на оценката на ЕСК за 2007—2010 г. в оценката на ЕСК за 2011 г. се подчертава, че създаването на подходяща организационна структура и изграждането на екип с подходящи умения за изпълнение на културната програма е от съществено значение, но може да бъде и предизвикателство. За това се изисква по-широк набор от умения, а оттам и различна структура в сравнение с екипа, подготвил първоначалната кандидатура. Необходимо е също така да се постигне баланс между интересите на изкуството и политическите интереси и да се гарантира, че всеки нов механизъм за изпълнение ще бъде одобрен от съществуващите заинтересовани страни като партньор за сътрудничество. Обикновено е препоръчителна нова и независима структура, която да е пригодена към политическия и културния контекст на града.

ЕСК за 2011 г. онагледяват тези аспекти по различни начини. В Турку към фондацията, създадена специално за изпълнението на инициативата ЕСК, първоначално бяха отправени критики по отношение на липса на прозрачност при подбора в проекта и ограничена комуникация със заинтересованите страни, медиите и обществеността. Това се промени преди започването на годината на провеждане на събитието, като стабилните структури за управление и административни договорености, подкрепени от основните участници в политиката, се оказаха един от ключовите фактори за успеха на Турку през 2011 г. В Талин през 2011 г. също бе създадена нова фондация, но

структурите за управление срещнаха някои трудности, по-конкретно намален бюджет, водещ до ограничена културна програма.

3.3.4. Ефикасност на механизмите на ЕСК

В оценката се вземат предвид ефикасността на процесите на подбор, мониторинг и финансиране, извършвани от Европейската комисия, и се отбелязва, че настоящите мерки за мониторинг показват значително подобрене в сравнение с предходните години. При все това те не гарантират, че всички градове изпълняват всички ангажменти, които са поели в кандидатурите си и по време на първия и втория етап на мониторинг, като това важи и по отношение на наградата „Мелина Меркури“, присъждана въз основа на докладите на комисиите за мониторинг.

Освен това в оценката се отбелязва, че конкурсите на общо основание, организирани на национално равнище в двете държави членки, са предизвикали значителен интерес към инициативата ЕСК от страна на градовете. Държавите членки са могли свободно да определят свои собствени критерии.

Въз основа на заключенията относно ЕСК от 2011 г. в оценката се отбелязва, че на национално и местно равнище управлението и ръководството на ЕСК често е свързано с предизвикателства и върху него все още се наблюдава значително политическо влияние. Това донякъде се очаква предвид на естеството и мащабите на ЕСК. В заключение, в повечето градове лауреати е важно да се създаде независим орган, отговарящ за организацията на събитието, както и да се гарантира, че творческата независимост и гладкото протичане на дейностите не са неоправдано засегнати от политически влияния. Финансирането, необходимо за постигане на очакваните резултати, се различава значително в отделните градове. Въпреки имплицитните задължения по отношение на финансирането, поети от градовете в момента на подаване на кандидатурите, финансирането на Талин бе значително намалено в сравнение с онова, което бе посочено в кандидатурата на града; същото, макар и в по-малка степен, се отнасяше и за Турку.

В оценката е застъпено становището, че на европейско равнище инициативата ЕСК продължава да бъде много рентабилна в сравнение с други политически инструменти и механизми на ЕС. При все това, делът на наградата „Мелина Меркури“ в рамките на общия бюджет на програмата ЕСК в двата града силно се различаваше, а оттам и значението ѝ. В Турку наградата бе най-вече от символично значение, докато в Талин тя съставляваше над 10 % от общото финансиране. В нито един от градовете вниманието на културните дейци и публиката не бе насочено в особена степен върху ползата от тази награда.

3.3.5. Ефективност при развиването на културни дейности

В оценката се счита, че и двете ЕСК за 2011 г. успешно са осъществили по-цялостни, по-новаторски и в по-голяма степен международни културни програми (напр. по отношение на теми, творци/изпълнители и публика) от обичайно предлаганите културни прояви. В тези програми бяха включени нови теми и бе подчертано богатството, разнообразието и уникалността на културните прояви във всеки град, а за сцена на проявите служеха нови или необичайни места.

В кандидатурата си Талин предложи напълно нова културна програма в допълнение към вече съществуващите културни прояви в града, с акцент върху по-широко участие,

включващо установени институции и независими субекти, и в която за сцена на проявите бяха използвани обществени места и индустриални помещения. Макар културната програма да бе доста по-скромна от първоначално предложената (поради бюджетни ограничения), може да се твърди, че ЕСК постигна по ефективен начин първоначалните си цели. По отношение на мащаба програмата обхвана 251 проекта и над 7000 различни отделни прояви. Тя привлече два милиона души, което бе около два пъти повече от очакваното. Според 73 % от организаторите на проектите инициативата ЕСК е постигнала успех в привличането на зрители и публика. По отношение на включването на нови творчески теми, на местата, избрани за сцена за проявите, и на начините на осъществяването на проявите през 2011 г. Талин надмина всичко, правено до този момент в града.

През 2011 г., в качеството му на ЕСК, репутацията на Турку като град на културата нарасна, а участието на жителите му в културни мероприятия се увеличи. Културната програма обхвана 165 проекта, повечето от тях подбрани по време на откритата покана за представяне на предложения през 2008 г., както и 8000 прояви. Над 20 000 творци, сътрудници и продуценти взеха участие в програмата, която привлече над 2 милиона посетители. Проектите създадоха нови контакти и мрежи и подобриха оперативните им способности в областта на културата. Нарасналото сътрудничество между заинтересованите лица бе сметнато за една от ключовите ползи за сектора на културата в Турку. Културната програма на града през 2011 г. бе балансирана и съдържаше както широкомащабни прояви и граждански инициативи, така и проекти, включващи междусекторно сътрудничество.

3.3.6. Ефективност при насърчаването на европейското измерение на културата и чрез култура

Решението от 1999 г. не дава изрично определение на „европейското измерение“, но го разглежда основно от гледна точка на културното сътрудничество, в това число чрез открояване на творческите движения и стилове, споделяни от европейците, които този град е вдъхновил или за които е дал съществен принос, и чрез насърчаване на прояви с участието на културни дейци от други градове в държавите членки, които водят до трайно културно сътрудничество и поощряват движението на дейците в рамките на Европейския съюз. Определеният в решението от 2006 г. критерий, отнасящ се до „европейското измерение“, предоставя на градовете известна свобода на тълкуване. Примери са дадени в ръководството за градовете кандидати, което от 2007 г. е публикувано в интернет.

В оценката се счита, че европейското измерение на кандидатурата на Талин за ЕСК е било свързано основно с целта градът отново да заеме мястото си на европейската културна карта в контекста на неотдавнашното (по онова време) присъединяване на Естония към ЕС. Европейското измерение на представените теми се е отнасяло до различни международни фестивали или отделни проекти с европейски елемент, но то не е обхващало програмата като цяло.

По отношение на Турку в оценката се отбелязва, че европейското измерение е намерило отражение най-вече в силния акцент, поставен върху региона на Балтийско море. Освен това в годината, в която градът е бил ЕСК, около 50 % от проектите са довели до засилване на сътрудничеството с международни партньори в съответната си област на действие. Важен елемент е било и повишаването на популярността на Турку извън границите на Финландия.

Макар че и Талин, и Турку представиха силно специфични местни характеристики, в тях се наблюдават общи елементи, които са основно от европейско естество. Например културните програми и на двата града подчертаваха общата им история, свързана с ролята на Русия, връзката им с Балтийско море, както и съвременните им характеристики на градове с мултикултурно общество. Следователно опитът от 2011 г. показва, че титлата „ЕСК“ дава възможност на европейската публика да получи достъп до такива местни характеристики по съдържателен начин. Европейското измерение на културните програми и на двете ЕСК бе свързано основно с усилията за подкрепа на транснационалното културно сътрудничество и за придаване на международно измерение на културния живот на градовете. Присъстващите и в двете ЕСК европейски теми бяха по-скоро свързани със специфични проекти, отколкото внедрени в културната програма като цяло.

3.3.7. Ефективност по отношение на социалното и икономическото въздействие и въздействието върху развитието на градската среда и туризма

Както Талин, така и Турку имаха за цел да развият изкуството и културата като средство за постигане на икономическо и социално обновление на някогашни индустриални зони.

По отношение на Талин в оценката се отбелязва, че изборът за ЕСК е имало значителен принос за икономическото и градското развитие на столицата, макар и първоначалният проект да не е бил спазен в своята цялост. Кандидатурата на Талин съдържа амбициозни цели, свързани с подкрепата на творческата индустрия на града, засилването на културната му инфраструктура и превръщането му в по-привлекателна туристическа дестинация. Тези цели бяха запазени, но пренасочени към отварянето на града към морето. Докато в кандидатурата се поставяше акцент върху широкообхватни цели, свързани с икономическото и социалното развитие, преразгледаният подход бе съсредоточен и съобразен по-скоро с приоритетите на града.

По отношение на развитието на творческата индустрия на Талин става явно, че субектите на културните политики понастоящем в по-добра позиция за извършване на международна и широкообхватна дейност. Субектите имат по-добри международни връзки, а сътрудничеството между различните сектори и творчески дисциплини се е разширило. В оценката се отбелязва, че подобряването на този капацитет придобива още по-голямо значение предвид обстоятелството, че културният сектор в Естония не се характеризира с дългогодишни традиции по отношение на многообразието, независимостта и мултидисциплинарността, нито с наличието на множество отдавна установени частни и търговски субекти в културните и творческите индустрии.

По отношение на подкрепата на социалното развитие посредством културата целите на Талин през 2011 г. бяха ориентирани по-скоро към разширяването на участието на обществото в културата, отколкото към социалното развитие като такова. Инициативата ЕСК привлече по-широк кръг от граждани в качеството им на публика, творци, изпълнители и доброволци и осъществи значителна доброволческа програма.

Изборът на Турку за ЕСК оказва значително икономическо въздействие върху града. По преценка на икономическия университет в Турку този избор е допринесъл за повишаване на трудовата заетост с 3300 души годишно, а общото производство се е увеличило с 260 млн. EUR. Значителна част от този растеж се дължи на туризма. Развитието на творческите индустрии бе ключова цел за Турку и в оценката се

отбелязва, че изборът на града за ЕСК е спомогнал за включването на този въпрос в политическия дневен ред.

Турку 2011 бе първата ЕСК, в чиято културна програма бе поставен акцент върху връзката между културата, достъпа до нея и благоденствието на населението. Освен това бяха положени усилия да се гарантира, че културните дейности няма да се провеждат единствено в центъра, но също и във всеки от кварталите на града. Около 1500 прояви и дейности бяха насочени към детски ясли, училища, болници, домове за възрастни хора и затвори. Много от произведенията на изкуството на обществени места бяха предназначени за случайните минувачи. През 2011 г. бе регистрирано по-масово участие в културни прояви и дейности в сравнение с предишните години. Културният сектор на Турку за пръв път се възползва от координирана доброволческа програма, насочена към широк кръг дейности в целия град.

Както Талин, така и Турку предоставиха значителна подкрепа на активното участие на гражданите и насочиха дейността си и към хората, които обикновено вземат по-слабо участие в културни дейности. В Талин бе отделено особено внимание на участието на руската общност. В Турку шведскоговорящата общност бе насърчена да участва в превода на материалите на шведски. При все това опитът на двете ЕСК подчертава факта, че са нужни множество различни подходи (по принцип по-интензивни), за да се разшири участието на гражданите като творци или изпълнители, а не само като публика.

3.3.8. Устойчивост

Инициативата ЕСК трябва „да бъде устойчива и да представлява неразделна част от дългосрочното културно и социално развитие на града“⁵. И в двата града има данни за нови културни дейности, които ще продължат и след годината, в която те са били ЕСК, а така също за новопостроени и обновени културни съоръжения. По отношение на капацитета за устойчиво развитие в областта на културата те разполагат с по-голям опит и повече компетентност в резултат на организирането на събитието ЕСК, с подобрена работа в мрежа и със засилено сътрудничество в културния сектор.

В края на годината, през която бе ЕСК, Талин изготви план за устойчивост във връзка с различни културни дейности. В инициативата ЕСК бяха включени множество нови събития или такива с разширен обхват, много от които ще продължат през 2012 г. и по-нататък. 82 % от участващите в проучването субекти посочиха, че ще продължат да извършват някои от дейностите си или всички от тях, докато 8 % заявиха, че (макар и свързаният им с ЕСК проект да е приключил), са мотивирани да започнат нови дейности през 2012 г.

През лятото на 2011 г. в Турку започна работа по създаването на стратегия за устойчивост. Нарасналото сътрудничество между културните субекти и останалите заинтересовани страни бе споменато като значителен ефект от избора на града за ЕСК. Дейностите по някои от проектите ще бъдат извършвани в по-голям мащаб през 2012 г., отколкото през 2011 г. Фондацията „Турку 2011 г.“ ще продължи да финансира определени дейности до 2013 г. и да предоставя подкрепа на някои мрежи и асоциации, като с това допринесе за изпълнението на стратегията за устойчивост.

⁵ Решение 1622/2006/ЕО.

Както бе отбелязано в предишни оценки, инициативата ЕСК слага началото на нови дейности, сътрудничества и културни центрове, чиято устойчивост продължава и след годината, в която съответният град е бил ЕСК. Такъв е случаят и с двата града лауреати за 2011 г. Създаването (или запазването) на структури, свързани с проекта, е един от начините да се осигури траен принос. ЕСК за 2011 г. доказаха възможностите за подобряване на управлението на културата във всеки от градовете и за по-големия принос на културния сектор в цялостното им развитие. Тепърва обаче ще трябва да се работи по осъществяването на този потенциал, като той ще зависи от решенията, взети от ключовите заинтересовани страни.

4. ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ НА ВЪНШНАТА ОЦЕНКА И ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА КОМИСИЯТА

Комисията е съгласна с общите препоръки в оценката, които се основават на заключенията относно ЕСК за 2011 г., но засягат изпълнението на инициативата ЕСК като цяло. В тях се потвърждава, че изборът за ЕСК продължава да се цени високо, да води до създаването на богати културни програми и да постига значително въздействие. Инициативата се провежда под егидата на ЕС и с финансова подкрепа от Съюза, което е значителен стимул за участниците и повишава нейната рентабилност и ефикасност. Комисията споделя цялостната оценка и приема препоръките, формулирани по-горе.

Препоръките до голяма степен съответстват на неотдавнашното предложение на Комисията за решение на Европейския парламент и на Съвета за установяване на действие на Съюза в подкрепа на инициативата „Европейски столици на културата“ за периода 2020—2033 г.⁶ При работата по новото предложение бяха взети предвид заключенията от множество източници, в това число заключенията от проведената през март 2010 г. конференция по случай 25-ата годишнина от инициативата ЕСК, независими оценки на предишни столици на културата, независима оценка на текущите процедури за подбор и мониторинг, онлайн консултация, среща във връзка с обществена консултация и опита на ГД „Образование и култура“, свързан с координирането на инициативата от 1999 г. насам.

Целта на предложението е да се опре на силните страни на съществуващата схема, която като цяло работи добре, като почерпи от досегашния опит и направи някои подобрения с оглед максимално да се увеличат ползите от избора за ЕСК и от участието на градовете кандидати и техните граждани в подборния процес. В новото предложение са запазени основните характеристики и общата структура на настоящата схема, като същевременно се предлагат редица подобрения. По-конкретно в него се предлага титлата ЕСК да продължи да се присъжда на ротационен принцип между държавите членки. В предложението намират също отражение следните препоръки, направени в предишни оценки:

- въвеждане на обща цел, свързана с приноса на културата към дългосрочното развитие на градовете,
- въвеждане на по-ясно формулирани и по-цялостни критерии за подбор, в това число в областта на управлението и финансирането,

⁶ COM(2012)407 окончателен

- въвеждане на по-строги критерии за присъждане на наградата „Мелина Меркури“, свързани със спазването на поетите от градовете ангажменти и използването на логото на ЕС в информационни материали, както и отлагането на изплащането на паричната награда по време на годината, в която съответният град е обявен за ЕСК,
- задължение за градовете да извършат някои проучвания, които да им помогнат да получат по-добра преценка за изпълнението на поставените цели.

Важно е да се отбележи, че в предложението на Комисията са взети също така предвид препоръките от оценката за 2010 г. относно евентуалния достъп на страните кандидатки и потенциални кандидатки до инициативата, относно задължението за градовете кандидати да разполагат със стратегия за културното развитие на града в момента на кандидатурата им, както и относно запазването на акцента на инициативата върху градовете.

Накрая, но не на последно място, на 15 октомври 2012 г. Комисията, в съответствие с други препоръки от оценката за 2011 г., организира обмен на добри практики между миналите, настоящите и бъдещите европейски столици на културата, насочен по-конкретно към бъдещите градове кандидати, и ще продължи усилията си да насърчава подобен положителен обмен и в бъдеще.